

Lectures estivals: “Estética y Espiritualidad”

Dg, 5/08/2012 per Eloi Aran Sala
[Betel. Arquitectura, Art i Religió](#)

✖ Les vacances estivals ofereixen un espai per una lectura reposada de tots aquells llibres que, semblantment a quan un infant estira els braços per ser abraçat, esperen pacients a l'estanteria pidolant una mica d'atenció. Un d'aquests llibres que m'he endut és [“Estética y Espiritualidad”](#) (Monte Carmelo. Burgos. 1012), que reflexiona sobre la **“Via Pulchritudinis”** (la Bellesa) com accés al Transcendent. Aquesta és una obra de diversos autors coordinada des del CITEs ([Centro Internacional Teresiano Sanjuanista](#), conegut com la Universidad de la Mística d'Àvila), dels quals m'he llegit els capítols referits a l'Estètica teològica i art sagrat (de **Jesús Casás Otero**), La experiència estética y la superación de la Emergencia Educativa (d'**Alfonso López Quintás**) i La elocuencia del espacio: Arquitectura e intimidad (de **Luis Aymá González**).

Tots tres capítols entren en profunditat en els seus temes i els argumenten a consciència però, evidentment per la focalització d'aquest blog, m'he centrat en el darrer capítol, centrat en l'arquitectura sacra. D'entrada sorprèn com un Doctor en Filosofia i en Ciències de l'Educació aborda un tema arquitectònic amb tota la seriositat. Es tracta d'un capítol extens (quasi cent pàgines de les tres-centes del llibre) i sortosament, a diferència de tants d'altres, no es queda en un mer catàleg d'obres d'arquitectura sacra sense judici de fons ni en un discurs entotsolat en l'arquitectura. L'autor demostra un bon domini de les fonts arquitectòniques (Zevi, Venturi, Mies Van der Rohe, Le Corbusier, Mario Botta, Rafael Moneo, etc) i les posa en diàleg amb la filosofia i l'estètica (Heidegger, Bachelard, López Quintás, Plazaola, Rafael Argullol, Maritain, Panofsky, Argan Paul Valéry, etc) i la teologia (Ratzinger, Guardini, Sacrosanctum Concilium, etc) forjant un discurs coherent i ben lligat.

Al llarg de la lectura he anat trobant molts punts de coincidència amb el que penso i he publicat a [“Cap a una arquitectura de l'esperança”](#), com ara la seva crítica al que ell anomena **“depauperació formal i abstracció de l'espai sagrat”**, el toc d'alerta als **reduccionismes funcionals i antropològics** -que formula gairebé amb les mateixes paraules- o la **necessitat d'una arquitectura loqüent** -que parli, que comuniqui-, **orgànica i capaç de ser “caixa de ressonància”** del transcendent en l'esperit de l'home. Estic totalment d'acord amb la seva **crítica a les “esglésies d'autor”** que no passen a ser més que experiments formals com passa amb Gehry, Meier, Eissenman, Calatrava, etc. En definitiva, crec que cal assenyalar, un cop més, que **cal passar de l'arquitectura sacra “emocional” a l'arquitectura sacra “devocional”**, que vol dir “moure cap a Déu”, ja que aquesta és la seva finalitat. Com a nota perfectible només destacar que hauria estat bé mostrar algun edifici concret i

alguna planta, però entenc que això ja era demanar massa per un article en aquesta obra col·lectiva. Potser aquesta demanda resta contestada en el darrer capítol, on Francisco Javier Sancho presenta l'edifici de la Universidad de la Mística de Ávila com un exemple d'arquitectura amb ànima (imatge: a dalt a la dreta). Però això serà per una altra ocasió.